

EHKÄISEVÄN PÄIHDETYÖN
JÄRJESTÖVERKOSTO

Lausuntopyyntö STM074:00/2015

Sosiaali- ja terveysministeriön valmistelemat asetuseronnokset liittymen rahayhteisöjen yhdistämistä koskevaan hankkeeseen

Ehkäisevän päihdetyön järjestöverkosto (EPT-verkosto) on 40 päihdejärjestön yhteenliittymä. Toiminta käynnistyi vuonna 2012. Verkosto toimii aktiivisesti kansanterveyden ja hyvinvoinnin puolesta päihde- ja pelihaittoja ehkäisten ja vähentäen. EPT-verkoston kuten useimpien sen jäsenjärjestöjenkin toiminta rahoitetaan Raha-automaattiyhdistyksen avustuksilla. Tätä tieto- ja kokemustaustaa vasten järjestöt haluavat lausua avustusmenettelystä sekä avustusasioden neuvottelukunnasta.

- **EHKÄISEVÄN PÄIHDETYÖN VERKOSTO TUKEE SOSTEN LAUSUNTOA (31.3.2016)**

Päihdejärjestöt tukevat SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry:n antamaa lausuntoa kokonaisuudessaan. Erityisesti lausunnossa nousee esiin järjestöjen asema valmistelutyössä, sekä edunsaajien rooli avustusprosessissa.

Koska esitys ei sisällä järjestöjen autonomiaa lisääviä tai byrokratiaa vähentäviä elementtejä, eikä yhdenmukaistamista muihin avustusjärjestelmiin tehdä, säilyy monialaisesti toimivien järjestöjen byrokraattinen taakka suurena. Päihdejärjestöt pitävät SOSTE:n tavoin tärkeänä, että kansalaisjärjestöjen tulisi olla näin oleellisessa asiassa keskeisesti mukana jo valmisteluvaiheessa.

Päihdejärjestöt eivät myöskään SOSTE:n tavoin pidä kaksinkertaista neuvottelukuntarakennetta tarkoituksenmukaisena. Kahden erilaisen lausunnon antaminen johtaisi todennäköisesti avustusprosessin pitkittymiseen. Neuvottelukunnan jäsenet tulisi nimetä valtioneuvostossa sosiaali- ja terveysjärjestöjen esittämistä ehdokkaista ja neuvottelukunnan tulisi tehdä esitys sekä strategisen tason asioista että itse avustusesityksestä.

- **MUITA JÄRJESTÖJEN ESILLE NOSTAMIA YKSITYISKOHTIA AVUSTUSLUONNOKSEEN LIITTYEN**

4 § Avustuksen myöntämisen yleiset edellytykset

Järjestöt eivät pidä selkeänä linjausta, jonka mukaan avustuksen myöntämisen yhtenä perusteena olisi, että *"avustus ei kohdistu menoihin, joista kunnat ja valtio ovat lakisääteisesti vastuussa"*. Julkisen vallan velvoite edistää kansalaisten hyvinvointia ja terveyttä lähtee perustuslaista. Järjestöillä on tärkeä rooli julkisen vallan rinnalla tukiessaan ja täydentäessään kuntien ja valtion tekemää työtä. Yhteistyön tavoite on myös kirjattu uuteen lakiin ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä: *"Julkinen valta huolehtii päihde- ja rahapelihaittojen ehkäisystä yhteistyössä yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa"*. Järjestöt näkevät, että em. yhteistyötä korostavaa henkeä voisi soveltaa myös avustuseronnuksiin. Myös Raha-automaattiyhdistyksen nykyisissä periaatteissa kannustetaan avustustenhakijoita yhteistyöhön kuntien kanssa.

5 § Valtionavustuksen määrä

Asetusluonnokseen on kirjattu, että *”jos avustuksensaajalla on merkittävää varallisuutta, voi kohdennetun toiminta-avustuksen enimmäismäärä olla enintään 90 prosenttia hyväksyttävistä kustannuksista”*. Jos astuksiin sisällytetään varallisuusharkintaa, niin järjestöjen mielestä kriteerien tulisi olla selvät ja yksiselitteiset.

6 § Valtionavustuksen hakeminen

Järjestöt pitävät haasteellisena nykyistä tilannetta, jossa kaikki avustuspäätökset annetaan joulukuun puolesa välissä. Reagointi nopeasti muuttuviin yhteiskunnallisiin tilanteisiin helpottuisi, jos avustuspäätöksiä saataisiin eri kohdissa vuosijanaa.

Uusien hankkeiden kohdalla suomalaisen työelämän hidaskäyntisyys vuodenvaihteessa hankaloittaa työntekijöiden rekrytoimista. Käytännössä uudet hankkeet käynnistyvät nykyisin vasta maaliskuun alussa. Myös työntekijöiden kannalta tilanne on ikävä, kun tieto työn jatkumista ajoittuu joulun alle. Olisi tärkeää selvittää myös keinoja avustushakemusten käsittelyprosessien nopeuttamiseksi.

8 § Avustuksen maksaminen

Järjestöt pitävät hyvänä ehdotusta, että yleisavustuksia voitaisiin maksaa avustuksen saajille jo tammikuussa nykyisen helmikuun sijasta. Tämä olisi merkittävä parannus erityisesti järjestöille (usein pieniä järjestöjä), joiden puskurirahasto ei ole suuri.

9 § Avustuksen käyttö

Järjestöt esittävät pohdittavaksi voisiko investointiavustusten kohteiden käyttöaika lyhentää 10 vuoteen nykyisestä 20 vuodesta.

10 § Hyväksyttävät kulut

Järjestöjen mielestä tulee säilyttää nykyiset kriteerit hyväksyttävien kulujen osalta. Esimerkiksi lomapalkkavaraukset on tärkeää hyväksyä jatkossakin kuluksi. On hyvän kirjanpitoavan mukaista ja tilintarkastajien yleisesti edellyttämä toimintatapa, että lomapalkkavaraukset kirjataan kuluksi kuukausittain.

17 § Kirjanpito ja tilintarkastus

Järjestöt pitävät hyvänä muutosta, jonka mukaan tilintarkastajien raporttia ei enää jatkossa vaadittaisi, ellei avustusta ole käytetty vähintään 100.000 euroa avustuskohtaisesti.

Työajan kirjaamisvelvoite on määrätty työaikalaisissa. Mahdollisen päällekkäisen työn karsimiseksi järjestöt esittävät uudelleen arvioitavaksi sitä, onko tilintarkastajan raporttiin tarpeen liittää selvitystä työajankäytön hallinnasta.

18 § Selvitys avustuksen käytöstä

Järjestöt kannattavat uudistusta, jonka mukaan avustusten käyttöä koskevien selvitysten toimittamisen ajankohtaa pidennettäisiin nykyisestä huhtikuusta toukokuun loppuun.

Helsingissä 22.4.2016

Ehkäisevän päihdetyön järjestöverkoston kuuluvat järjestöt:

A-klinikkasäätiö
Barnavårdsförening i Finland r.f.
Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry
Elämäni Sankari ry
Irti Huumeista
Koulutus elämään -säätiö
Kran r.f.
Kriminaalihuollon tukisäätiö
Nuorten ystävät
Nykterhetsförbundet Hälsa och Trafik
Pohjois-Karjalan Kansanterveyden keskus
Raittiuden Ystävät ry
Suomen Ash
Tukikohta ry

Lisätietoja lausunnosta:

Ehkäisevän päihdetyön järjestöverkoston puheenjohtaja Olavi Kaukonen
olavi.kaukonen@a-klinikka.fi puh. 050 5286 189